

1. Europska nagrada za BUDI UZOR®/Be the Role Model™

● BUDI UZOR® pobjednik je nacionalne faze natjecanja EUROPEAN ENTREPRENEURSHIP PROMOTION AWARD 2018 i finalist u kategoriji 'Investing in Entrepreneurial Skills' i kao takav predstavljao Hrvatsku u europskom finalu koje se održalo tijekom EU SME Week 2018. godine u Grazu, Austrija.

2. TERA na EURONEWS televizijskom kanalu

● EU IPR Helpdesk je na temelju poslovnog slučaja TERA odlučio snimiti prilog o ovoj EU inicijativi za televizijski kanal EURONEWS. Tijekom studenoga gledatelji su mogli u 15 termina pogledati prilog, a svi oni koji to nisu uspjeli tijekom redovitog emitiranja, mogu to učiniti na sljedećoj poveznici: <https://www.linkedin.com/feed/update/urn:li:activity:6459463569347010560/>

3. TERA TEHNOPOLIS postala je EIT FOOD HUB Hrvatska

● Od lipnja 2018. godine TERA u Hrvatskoj provodi aktivnosti Europskog instituta za inovacije i tehnologiju – FOOD HUB. Tri su glavne komponente programa, stručno usavršavanje studenata u vodećim europskim tvrtkama, u području proizvodnje hrane, edukacija za djelatnike državne, regionalne uprave i lokalne samouprave i poticanje studenata i inovatora u pripremi inovativnih poslovnih planova.

4. Korak u pravom smjeru: više inovativnih poslovnih planova nego inovacija

● Od 2010. godine izložbe inovacije BUDI UZOR® i INOVA® organiziraju se u zajedničkom terminu. Ovogodišnja izložba održana je u Zagrebu od 12. do 16. studenoga. Prvi put nakon zajedničkog organiziranja izložbi broj natjecatelja koji se natječu u kategoriji 'poslovno planiranje' (362) veći je od broja natjecatelja koji se natječu u kategoriji 'inovacije' (277). Natjecanje u pisanju poslovnih planova održano je u tri kategorije i u dva grada. Više o tome na str. 2 i 3.

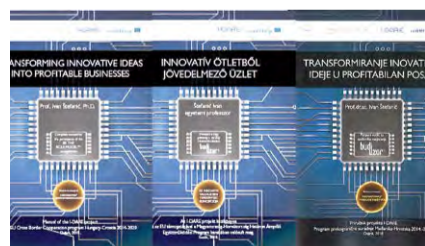
5. Izuzetan uspjeh studenata FAZOS-a

● Studentski tim s Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek osvojio je prvo mjesto u kategoriji EIT FOOD DEMO DAY Croatia 2018 i novčanu nagradu u iznosu od 10.000 eura.

6. Sinergija projekata koje provodimo

● Uz pomoć projekta prekogranične suradnje s Mađarskom I-DARE razvijena je nova aplikacija za pisanje poslovnih planova i izdani su odgovarajući priručnici na hrvatskom, mađarskom i engleskom jeziku. Navedeni alati znatno će olakšati i unaprijediti rad s poduzetnicima i nakon zaključenja projekta.

7. Znatno unaprijeđen TERA laboratorij za brzu izradu prototipova

● U okviru projekta 'e-inkubator' laboratorij je opremljen 3-D skenerom marke GOM. To čini znatno povećanje u ponudi usluga laboratorija, ali i skraćivanje vremena u postupku obrnutog inženjeringa. Više o tome na str. 8.

Usudujem se pripremiti

Moto 14. izložbe BUDI UZOR® 2018. sažeto opisuje izuzetno opsežnu nadogradnju programa poduzetničke edukacije koji osim vrhunskog treninga sudionike nagraduje i atraktivnim nenovčanim i novčanim nagradama koje imaju poticajni učinak za realizaciju projekta. Biti poduzetnik nije jednostavno, no uz primjerenu potporu lakše je prepoznati i iskoristiti poslovne prilike, a mnoge potencijalno rizične situacije mogu se relativno jednostavno izbjeći. Sve ono što učimo sudionike našeg natjecanja primjenjujemo i mi sami. Udružujemo se s partnerskim institucijama kako bismo postigli ono što ne možemo sami postići, a ono što bismo i mogli postići sami, u suradnji postićemo brže, jeftinije i u većem obujmu. Racionalno koristimo resurse, primjenjujemo principe gerila marketinga, digitaliziramo naše usluge i pri tome ne gubimo iz vida našu misiju, potporu razvitku na znanju i tehnologiji temeljenom poduzetništvu u regiji i šire.

U regiji provodimo strateške inicijative EU-a već više od deset godina, a potporu poduzetnicima kontinuirano proširujemo novim uslugama. Nove aplikacije i priručnik potpuno demistificiraju pisanje poslovnih planova. Europska poduzetnička mreža - EEN pomaže u transnacionalnom iskoraku u poslovanju, Erasmus za mlade poduzetnike pomaže u stjecanju ključnih znanja i iskustva, skupina ekoloških projekata omogućava rješavanje tehnoloških problema vezanih uz okoliš, ne samo pružanjem konzultantskih usluga, nego i mikropotporama do iznosa od 50.000 eura. Projekti prekogranične suradnje u pravilu su sektorski orijentirani te pomažu prioritetne sektore, ekološku poljoprivredu, strojarstvo i elektrotehniku. Više o tome kako vam može pomoći TERA i naše matično Sveučilište možete doznati u Izložbenim novinama, Novostima iz ureda za transfer tehnologije i na našoj internet-stranici: www.tera.unios.hr Vaš TERA tim - Institucija za potpunu potporu inovativnim poduzetnicima

Svečano uručene nagrade najuspješnijim sudionicima BUDI UZOR® 2018.

Utorak, 11. prosinca 2018. godine, najuspješnijim sudionicima ovogodišnje izložbe uručena su priznanja i nagrade. Za „uspjeh preko noći“ nekad je potrebno i više godina. Osim izvrsne pripreme, posljedne provedbe i napornog i dugotrajnog rada, ni u kom slučaju ne smijemo zaboraviti jako važnu stvar, proslaviti uspjeh. Ovogodišnji osvajači nagrada u različitim su kategorijama dokazali svoju odlučnost i vrhunsku pripremljenost. Nazočnima su se obratili predstavnici TERA Tehnopolisa d.o.o. i strateških partnerskih institucija, gospodin Ivan Sarić u ime Hrvatske udruge poslodavaca, gospodin Boris Čagalj u ime Hrvatske banke za obnovu i razvitak i doc. dr. sc. Dragan Vulin, predsjednik Skupštine Osječko-baranjske županije s vrlo jasnom porukom: „U fazi imple-

mentacije poslovnih planova u praksu možete računati na našu pomoć.“ Dobar poslovni plan je nužan, ali ne i dovoljan uvjet za poduzetnički uspjeh. U predinkubacijskoj i inkubacijskoj fazi potrebno je pripremiti mnogo toga: odabrati odgovarajuću organizacijsku formu, pronaći djelatnike, kupce, dobavljače, osigurati primjereni poslovni prostor i još puno toga. U posljednjem dijelu svečanosti sudionicima programa prezentirane su poslovne mogućnosti predinkubacije u poduzetničkom inkubatoru TERA, a posebna pozornost poklonjena je pripremi i realizaciji projekata koji iskazuju brigu o okolišu i društvenoj odgovornosti. Svim dobitnicima nagrada i priznanja čestitamo, uz želju da svoje inovacije i poslovne planove realiziraju na tržištu i tako postignu i komercijalni uspjeh.

EIT Food Demo Day Croatia 2018

Dana 16. studenoga 2018. godine, u okviru međunarodne izložbe inovacija, prototipova i poslovnih planova BUDI UZOR®, održano je natjecanje u kategoriji EITFood (European Institute of Innovation and Technology), inicijative koja se provodi u tematskom području „Hrana“. Finalisti su u sklopu EITFood Demo Day Croatia 2018 predstavili svoje poslovne planove temeljene na inovativnim idejama koje se uklapaju u EITFood strateške ciljeve. Prvo mjesto i nagradu od 10.000 EUR osvojile su studentice Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek Mia Orešković i Tea Kordić s poslovnim idejom Gummy Bees™, a drugo mjesto i nagradu od 5000 EUR osvojio je tim mladih poduzetnika, Domagoj Dumantić, Juraj Bučević i Magdalena Jospović s poslovnim idejom Use&Re-use™. Cilj je dodijeljenih financijskih sredstava pomoći u daljnjem razvoju poslovnih pothvata te ubrzanju nastajanja operativnog poslovanja.

Tera Tehnopolis d.o.o., kao konzorzijski partner, provedbu projekta nastavlja i sljedeće godine. Sve zainteresirane osobe sa svojom inovativnom idejom u području „Hrane“ moći će se prijaviti na natjecanje. Sve dodatne informacije možete saznati na uredu@tera.hr.

TERA JE OD 2018. GODINE EIT FOOD HUB CROATIA, A GLAVNI ZADATCI SU:

EIT FOOD RIS Fellowships – organizacija prakse u vodećim europskim poduzećima koja proizvode hranu za studente diplomske i doktorske razine

EIT FOOD Government Executive Academy – izobrazba za djelatnike državne i regionalne uprave te lokalne samouprave povezane s proizvodnjom hrane

EIT FOOD – Innovation grant – organizacija natjecanja u pisanju poslovnih planova u području odabranih strateških prioriteta s iznimno bogatim nagradnim fondom katalitičkog karaktera

EIT FOOD MOOC edukacija – masovna slobodna online nastava u području proizvodnje hrane na platformi „future learn“

DOMAGOJ, JURAJ I MAGDALENA: DOBITNICI NAGRADE OD 5000 EUR:

„Iznimno nam je drago što smo izabrani među finaliste, gdje smo mogli prezentirati našu ideju uživo te na taj način o našoj ideji reći više nego što to mogu slike i slova, što je na kraju rezultiralo i osvojenim drugim mjestom. Ponosni smo što je naša ideja i njezin potencijal prepoznat od organizacije i partnera te se nadamo da ćemo projekt izvesti na zadovoljstvo svih sudionika.“

MIA & TEA – DOBITNICE NAGRADE OD 10.000 EUR:

„Izrazito smo sretni što smo osvojile ovu nagradu. Bilo je iznenađujuće i neočekivano. Ponosne smo što smo ju osvojile i nadamo se da ćemo biti uspješne u pokretanju i provođenju planiranog projekta. Zahvaljujemo se na prilici za sudjelovanje, osvojenoj nagradi i kao najvažnije – pozitivnom iskustvu.“

BUDI UZOR®/INOVA® 2018. „USUĐUJEM SE PRIPREMITI (NAJBOLJI POSLOVNI PLAN)“

Medunarodna izložba inovacija, prototipova i poslovnih planova Budi uzor®/Inova® 2018. održana je od 14. studenoga do 17. studenoga 2018. u Zagrebu, na Zagrebačkom velesajmu. Najbolji poslovni planovi izloženi su trećeg dana izložbe pred stručnim žirijem. Studenti su svoje poslovne planove napisali s pomoću e-alata za pisanje poslovnih planova, izrađenog za potrebe projekta I-Dare, koji se temelji na priručniku „Transformiranje inovativne poslovne ideje u profitabilan posao“. Ovgodišnji GRAND PRIX za najbolji poslovni plan osvojila je studentica Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek Ivana Božanov s poslovnim planom Nachtigall. Najuspješniji studenti osvajaju vrijedne nagrade te imaju priliku svoj projekt provesti u djelo u okviru projekta Studentski poduzetnički inkubator - StudIOS, koji im omogućava inkubaciju u trajanju od šest mjeseci bez naknade te besplatni modul po vlastitom izboru iz Programa usavršavanja menadžera, koji organizira Hrvatska udruga poslodavaca. Finalisti u okviru projekta Erasmus za mlade poduzetnike svoje poduzetničko iskustvo mogu dodatno proširiti i unaprijediti. „Naučile smo kako izraditi kvalitetan poslovni plan te kako bismo našu poslovnu ideju realizirali u budućnosti. Iskorištit ćemo to tako da svoja znanja i vještine vezane uz izradu poslovnog plana prenesemo drugima. Želimo istaknuti da je projekt zanimljiv, ali i da treba uložiti puno truda i rada da bi se postigao dobar rezultat“, rekle su Dora i Marija, finalistice natjecanja Budi uzor®.

PROJEKT I-DARE GDJE RIJEKE SPAJAJU, A NE RAZDVAJAJU

Projekt I-Dare provodi se u sklopu Interreg V-A Hungary-Croatia Co-operation Programme 2014-2020 (European Regional Development Fund) i ima za cilj razviti dualne treninge i uvesti tercijarne sustave obrazovanja u području strojarstva i elektrotehnike. Specifični cilj projekta je smanjenje opće nezaposlenosti i nezaposlenosti mladih osoba kroz poticanje poduzetništva i provedbom treninga u sklopu kojih mladi imaju priliku razviti svoje vještine važne za pokretanje vlastite tvrtke. Završnom konferencijom projekta te prezentacijama najboljih poslovnih planova, održanom 28. studenoga 2018. u Prosvjetno-kulturnom centru Madara u Republici Hrvatskoj, projekt je formalno završen. Nakon edukacije i certificiranja trenera/mentora u sklopu „train the trainer“ programa za inovativno poduzetništvo, treneri su proveli edukaciju u pisanju poslovnih planova u svojim školama i visokim učilištima. Učenci i studenti svoje su poslovne planove pisali uz pomoć e-alata za pisanje poslovnih planova koji je izrađen za potrebe projekta I-Dare. Uporabu aplikacije značajno olakšava priručnik „Transformiranje inovativne ideje u profitabilan posao“ koji je također izrađen za potrebe projekta I-Dare. Na temelju provedene edukacije i treninga te mentorstvom sudionika u pisanju poslovnih planova, stručni žiri odabrao je 30 mađarskih i hrvatskih finalista, od kojih je njih 23 izložilo svoje poslovne planove u sklopu završne konferencije. Nakon prezentacije poslovnih planova hrvatskih i mađarskih finalista, žiri je odabrao dvije priče o uspjehu. Hrvatska priča o uspjehu je poslovni plan finalista Marija Komljenovića, Otkup i prerada ovčje vune u toplinsku izolaciju „Wool for warmth d.o.o.“, dok je mađarska priča o uspjehu pripala finalistici Szofiji Toth za poslovni plan Biodrinks Ltd. Svi finalisti dobili su certifikate za najbolji poslovni plan te vaučere za besplatnu predinkubaciju u okviru poslovnih inkubatora projektnih partnera. Hrvatski konzorzijski partneri u projektu su TERA Tehnopolis d.o.o. zajedno s Agencijom za regionalni razvoj Virovitičko-podravske županije VI-DRA, a s mađarske strane to su Trgovinska i industrijska komora Pečuh-Baranya (PBKIK) i Samouprava Baranjske županije u Pečuhu. Projekt financira Europska unija iz Programa suradnje Interreg V-A Mađarska - Hrvatska 2014.-2020.

MOVECO

Projekt MOVECO razvija međunarodnu strategiju za prelazak na princip cirkularne ekonomije te korištenje različitih instrumenata za poticanje njezine primjene u regiji. Cirkularna ekonomija koja koristi princip „uzmi-koristi-recikliraj-ponovno koristi“ novi je prioritet Europske unije za pametan, održiv i uključiv rast. Cilj projekta MOVECO je potaknuti primjenu cirkularne ekonomije u Dunavskoj regiji, u suradnji s kreatorima politika i propisa, razvojno-istraživačkim centrima te malim i srednjim poduzetnicima. Cirkularna ekonomija je složen proces koji se ne može razvi-

ti u jednom danu u jednoj zemlji, već zahtjeva suradnju na međunarodnoj razini kako bi se razvila zajednička rješenja. TERA Tehnopolis je partner u konzorciju projekta MOVECO koji odgovara na ove izazove te ima za cilj unaprjeđivanje okvirnih uvjeta i instrumenata politike za poticanje ekoinovacija, primjenu pametnog i održivog razvoja. U okviru projekta nastojimo uključiti što više tvrtki koje nude ili imaju potražnju za nekim od reciklirajućih materijala i proizvoda na virtualnu platformu MOVECO. Važno je potaknuti razvoj virtualnog međunarodnog tržišta koje će biti nositelj sklapanja partnerstva u domeni cirkularne ekonomije. Istraživačke organizacije aktivne u području cirkularne ekonomije također imaju interes uključiti se u ovaj projekt kako bismo promovirali njihov rad prežim gospodarskim subjektima

radi uspostavljanja suradnje. Projekt sufinancira Europska unija kroz program Interreg, Danube Transnational Programme (ERDF, IPA). www.interreg-danube.eu/moveco
Više informacija o projektu MOVECO možete pronaći na službenoj stranici preko poveznice u nastavku: <http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/moveco>

ŠTO NUDI PROJEKT MOVECO PODUZETNICIMA:

- Trgovinu reciklirajućim materijalima i proizvodima
- Povezivanje s istraživačko-razvojnim institucijama koje se bave cirkularnom ekonomijom

Poduzetno sveučilište temelj je gospodarskog rasta i razvoja te jačanja konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva

Svjedoci smo ubrzanja procesa tehnoloških promjena, tzv. industrijskih revolucija. U posljednjih 300 godina čovječanstvo je protrljalo od pare preko električne energije do interneta i umjetne inteligencije danas. Brzina promjena u vremenu u kojem se nalazimo, vrijeme industrije 4.0 zahtijeva promjenu paradigme prema ustaljenim procesima jačanja ljudskog potencijala. Industriju 4.0 karakterizira kako tehnološki tako i vještina i kompetencijama napredno malo i srednje poduzetništvo. Slijedom istraživanja Svjetskog ekonomskog foruma, OECD-a te stručnih skupina EU-a definiran je i unaprijeđen okvir potrebnih ključnih kompetencija. Uz već postojeće, ustaljene, novina su poduzetništvo i digitalna kompetencija. Godine 2016/17. definiran je i EU kompetencijski okvir učenja za poduzetništvo kao ključne kompetencije s ciljem da svi građani EU-a budu spremni „misлити i djelovati poduzet-

no“. Uz postojeće značenje unaprjeđenja cijele obrazovne vertikale, od osnovne škole do visokoškolskih ustanova, s ciljem poduzetničkog obrazovanja sadašnjih polaznika (jer poduzetnici sutrašnjice u našim školama danas), EU definira i snažnu potrebu evolucije sveučilišta prema procesu nazvanom poduzetno sveučilište koje, između ostaloga, ima snažan fokus na sustavnoj, svakodnevnoj suradnji sa svijetom poduzetništva. Ta nova uloga sveučilišta definirana je i kroz strateške dokumente EU-a, od EU akcijskog plana za razvoj poduzetništva do EU strategije pametne specijalizacije. Realizaciju navedenih prioriteta prate i velike financijske omotnice EU-a namijenjene strukturiranju suradnji sveučilišta i poduzetnika kao što su COSME, Horizon, SME Instrument, fondovi za regionalni razvoj, Erasmus. Cilj je takve strukturirane suradnje uzajamno podizanje kvalitete i uzajamno jačanje poduzetnika kao i sveučilišta, a sve

u svrhu jačanja poduzetničkog ekosustava na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Europska komisija u nekoliko dokumenata naznačuje potrebu razvoja poduzetnog sveučilišta kao važne podrške nacionalnom inovacijskom ekosustavu i razvoju gospodarstva. Svjesni da su poduzetnici sutrašnjice u našim školama/sveučilištima danas, svakako moramo voditi računa o podršci poduzetnika i jačanja njihove konkurentnosti danas kako bi održali poduzetnički ekosustav za poduzetničku budućnost i razvoj gospodarstva u cjelini. Bez strukturirane svakodnevne suradnje sveučilišta i svijeta poduzetništva u uvjetima pametne specijalizacije i gospodarstva, koje počiva na tzv. „pametnim“ principima, šanse za gospodarski rast i razvoj uvelike se smanjuju.

Efka Heder, ravnateljica SEECEL - Regionalnog centra za razvoj poduzetničkih kompetencija za zemlje jugoistočne Europe

KET4CleanProduction

Projekt KET4CleanProduction financiran je od Europske unije u okviru Programa istraživanja i razvoja Obzor2020. Primjena naprednih proizvodnih tehnologija i povezanih ključnih razvojnih tehnologija (engl. Key Enabling Technologies - KET) dovodi do unaprjeđivanja proizvodnih procesa malih i srednjih poduzeća te ih čini materijalno i energetski učinkovitijima. Strateški ciljevi projekta KET4CleanProduction temelje se na pružanju pomoći malim i srednjim poduzetnicima iz proizvodnog sektora u povezivanju s KET tehnološkim centrima (TC) u inozemstvu te rješavanju izazova čiste proizvodnje, što rezultira una-

prjeđivanjem održivosti, inovativnosti i kompetitivnosti u sljedećim područjima: mikroelektronika i nanoelektronika, nanotehnologija, industrijska biotehnologija, napredni materijali, fotonika i napredne proizvodne tehnologije. Pozivamo male i srednje poduzetnike da nam se pridruže u projektu KET4CleanProduction (KET4CP), koji kroz mikro grant projekte unaprjeđivanja Vaše proizvodnje nudi mogućnost realizacije nepovratnih sredstava u maksimalnom iznosu od 50.000 EUR, što čini 70 % ukupnih troškova sudjelovanja. Prijava na natječaj vrlo je jednostavna, a evaluacija brza. Važno je napomenuti da se preostalih 30 % sufinanciranja ne mora realizirati kroz novčana sredstva, nego se sudjelovati u financiranju može i kroz ljudske resurse, dostupnost potrebne opreme te općenito dostatne uvjete za realizaciju mikro grant projekta.

PRIDRUŽITE NAM SE!

Više o samom projektu te o mogućnostima suradnje i financiranja možete saznati na

www.ket4sme.eu

Za podršku i savjetovanje na hrvatskom jeziku obratite nam se preko e-maila: ured@tera.hr, telefona +385 (0)31 251 000 ili nas posjetite na adresi Trg Ljudevita Gaja 6, Osijek.

● **Projektne konzorcij okuplja 20 visokokvalificiranih organizacija iz cijele Europe:** TERA Tehnopolis d.o.o. (Hrvatska), Steinbeis 2i GmbH (Njemačka), Leitai-Technological Center (Španjolska), WMG, The University of Warwick (Ujedinjeno Kraljevstvo), Rise ACREO AB (Švedska), Hahn-Schickard (Njemačka), JOANNEUM RESEARCH (Austrija), University College Cork (Irsko), International Iberian Nanotechnology Laboratory - International Organisation (Portugal), VTT (Finska), CEA (Francuska), Bio Base Europe Pilot Plant (Belgija), Fraunhofer Institute for Manufacturing Engineering and Automation (IPA) (Njemačka), Bay Zoltan Nonprofit Ltd. for Applied Research (Mađarska), Jozef Stefan Institute (Slovenija), GIS-TransferCenter Foundation (Bugarska), PRAXI Network/FORTH (Grčka), Fonden Vaeksthus Hovedstadsregionen (Danska), Latvian Technological Center (Latvija), Slovak Business Agency (Slovačka).

PROJEKT KET4CLEANPRODUCTION VAM OMOGUĆUJE:

- dobiti pristup brojnim malim i srednjim poduzećima i KET tehnološkim centrima diljem Europe
- povezati se s partnerom koji najbolje odgovara Vašim potrebama i uslugama
- realizirati svoj inovacijski projekt financiranjem prekogranične suradnje u iznosu od 50.000 € nepovratnih sredstava
- ostvariti dugoročne prekogranične suradnje MSP-ova i KET TC-a

KETGATE

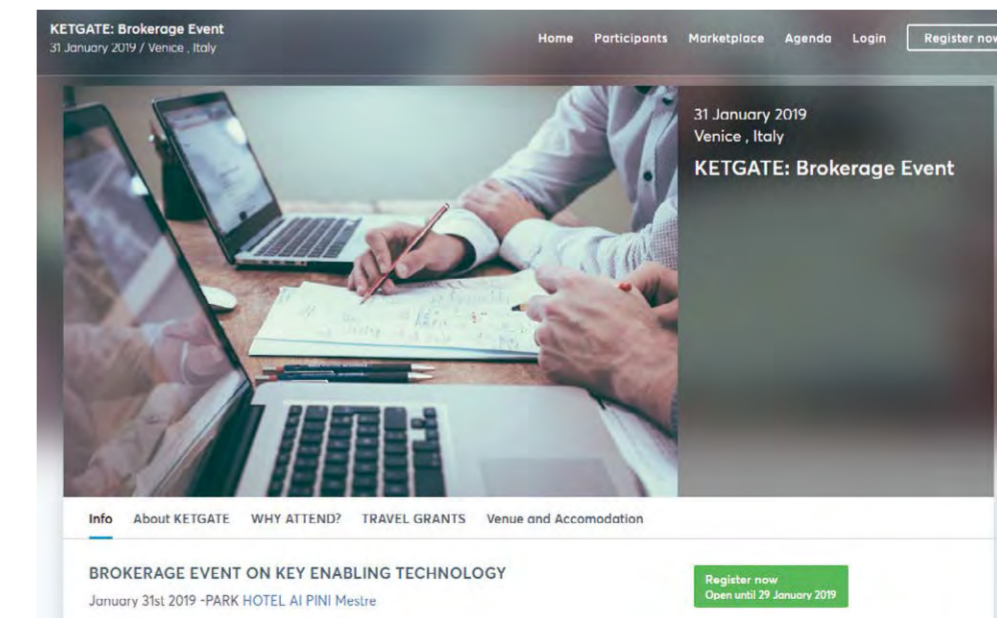

Projekt KETGATE (Central European SME Gateway to Key-enabling Technology Infrastructures - Sparking a new Transnational KET Innovation Ecosystem) provodi se u okviru EU programa Interreg Central Europe. Projekt okuplja poduzetničke potporne organizacije i istraživačke organizacije iz osam zemalja, a omogućiti će malim i srednjim poduzećima pristup visokotehnološkim uslugama s ciljem osnaživanja suradnje s relevantnim dioncima u području istraživanja i tehnologije. Projekt KETGATE ima za cilj isporučiti alate i mrežne strukture kako bi se uspostavio međunarodni ekosustav ključnih razvojnih tehnologija (eng. Key Enabling Technologies - KET). Projektom se želi malim i srednjim poduzetnicima (MSP) iz Srednje Europe omogućiti pristup najnovijim KET visokokvalitetnim infrastrukturama povezivanjem s razvojno-tehnološkim organizacijama (RTO) iz KET područja. Krajnji cilj je ubrzati proces preuzimanja novih tehnologija malih i srednjih poduzetnika i transferirati ih u pametna rješenja koja zatim mogu ponuditi odgovore na društvene izazove u sljedećim područjima: mikroelektronika i nanoelektronika, nanotehnologija, industrijska biotehnologija,

napredni materijali, fotonika i napredne proizvodne tehnologije. Ključne tehnologije pružaju osnovu za inovacije u više industrijskih sektora. Tvrtke koje djeluju u sektorima kao što su prehrambena industrija, prijevoz i zdravstvo koriste se regionalnim kanalima inovativnih infrastruktura i tehnoloških usluga. Zbog poticanja povezivanja s KET inovativnim sustavom (eng. KET Innovation Ecosystem) projekt će razviti "starter setove" i "pakete alata". Kao rezultat toga mala i srednja poduzeća moći će brže i učinkovitije plasirati pametna rješenja na tržište, utjecati na privatna i javna ulaganja te podupirati dinamičan razvoj znanja temeljenog na KET tehnologijama, kao i utjecati na promjene u Srednjoj Europi. U okviru projekta će se financirati tri prekogranične suradnje u iznosu od 20.000 EUR nepovratnih sredstava. Više o samom projektu, pristupu KETGATE mreži te mogućnostima suradnje i financiranja saznajte na www.ketgate.eu. U okviru projekta organizirano je osam regionalnih pristupnih točaka - KETGATE Points. KETGATE Points nude savjete MSP-ovima o primjeni KET tehnologija te omogućuju njihovu prekograničnu suradnju s RTO-ima kroz KETGATE mrežu. Pristupna točka u Hrvatskoj je Tera Tehnopolis d.o.o. te nam se sve zainteresirane organizacije mogu javiti na e-mail adresu ured@tera.hr, broj telefona +385 (0)31 251 000 ili doći osobno na adresu Trg Ljudevita Gaja 6, Osijek.

● Projektne partneri su Tera Tehnopolis d.o.o. iz Hrvatske, Steinbeis Europa Zentrum iz Njemačke, National Cluster Association iz Češke, Veneto Innovazione Spa iz Italije, Upper Silesian Agency For Entrepreneurship And Development Ltd. iz Poljske, Joanneum Research Forschungsgesellschaft MbH iz Austrije, Institute Jožef Stefan iz Slovenije te Bay Zoltan Nonprofit Ltd. iz Mađarske.

PROJEKT KETGATE VAM OMOGUĆUJE:

- postati dio snažne mreže poduzetnika i razvojno-istraživačkih organizacija
- pronaći odgovarajućeg partnera za razvoj Vaše ideje, proizvoda i/ili usluge
- realizirati svoj inovacijski projekt financiranjem prekogranične suradnje u iznosu od 20.000 € nepovratnih sredstava
- ostvariti dugoročne suradnje s partnerima diljem Europe

Ako ste zainteresirani za sudjelovanje u poslovnom susretu koji se u okviru projekta organizira 31. siječnja 2019. godine u Veneciji, pozivamo Vas da nam se javite na ured@tera.hr te nam ukratko opišete djelatnost Vaše tvrtke, koje Vas KET tehnologije zanimaju te koji biste izazov željeli riješiti unutar poslovanja Vaše tvrtke primjenom KET tehnologija i usluga razvojno-tehnoloških organizacija. Tri izabrane tvrtke moći će otputovati na poslovni susret o trošku projekta te unaprijed dogovoriti sastanke s odgovarajućim organizacijama. Naravno, i tvrtke koje ne budu izabrane pozvane su da se pridruže susretu, u tom slučaju o vlastitom trošku. Detaljne upute o tome kako postaviti profil i dogovoriti susrete pronađite na sljedećem linku: <https://ketgate-brokerage-event.b2match.io/>.

Europska poduzetnička mreža

Europska poduzetnička mreža (eng. Enterprise Europe Network) nastala je kao inicijativa Europske komisije za pružanje potpore malim i srednjim poduzetnicima u stvaranju preduvjeta za širenje poslovanja na europskom tržištu, plasiranje vlastitog proizvoda/usluge ili transfer tehnologije iz inozemstva te je za poduzetnike dostupna bez naknade. Suradnja sa stranim partnerima je moguća u oba smjera: plasiranje proizvoda/usluge na strana tržišta i identificiranje proizvoda/usluga za uvoz. Neke od usluga koje se mogu koristiti u okviru EEN mreže su: informacije o ponudi i potražnji proizvoda/usluga na tuземnom tržištu i tržištu EU-a, povezivanje s mrežom konzultanata i istraživača iz

različitih područja znanosti, identificiranje partnera zainteresiranih za transfer tehnologije, pravnu i savjetodavnu potporu u pregovaračkim aktivnostima, usluge zaštite industrijskog vlasništva i interesa poduzetnika u procesu transfera tehnologije, potporu u pripremi prijave projekata za financiranje iz fondova EU-a i slično. Tijekom 2018. godine TERA je postigla značajne rezultate u sklopu partnerskih ugovora radi međunarodnog povezivanja klijenata i njihova uključivanja u EU programe. Partnerski ugovori rezultiraju

ŠTO NUDI PROJEKT EEN PODUZETNICIMA:

- Savjetodavne usluge
- Povezivanje na međunarodnom tržištu

Erasmus za mlade poduzetnike

Erasmus za mlade poduzetnike

Erasmus za mlade poduzetnike međunarodni je program razmjene koji ima za cilj potencijalnim i/ili postojećim poduzetnicima omogućiti stjecanje iskustva u inozemstvu kod poduzetnika koji već niz godina upravljaju uspješnim tvrtkama. Boravak u inozemstvu može trajati od jednog mjeseca do šest mjeseci uz financijsku potporu Europske komisije. Destinacije za odlazak na razmjenu su države Europske unije te SAD, Izrael i Singapur.

Za sudjelovanje u programu moguće je prijaviti se na dva načina: kao novi poduzetnik i kao iskusni poduzetnik. Neke od prednosti koje ostvaruju novi poduzetnici su rad u uspješnim tvrtkama, mentorstvo tijekom cijelog boravka, stjecanje iskustva, učenje jezika te pristup stranim tržištima uz mogućnost ostvarenja poslovne suradnje s potencijalnim partnerima, a sve to uz financijsku potporu. Iskusni poduzetnici mogu poboljšati postojeće poslovanje zahvaljujući novim idejama i vještinama koje im pruža novi poduzetnik, ostvariti dugoročnu suradnju te postati prisutni na novim tržištima. Tera Tehnopolis, kao posrednička organizacija, provodi program te osobama koje se žele prijaviti pruža podršku i pomoć u svakom koraku prijave. Program financira Europska komisija. Više informacija o programu možete pronaći preko poveznice: <https://www.erasmus-entrepreneurs.eu/index.php?lan=hr> te na Facebook stranici: <https://www.facebook.com/ErasmusZaMladePoduzetnike/>.

USPJEŠNA SURADNJA TVRTKE PHOENIX D.O.O. IZ ORAHOVICE I PODUZETNIKA PABLA IZ SEVILLE

Tvrtka Phoenix d.o.o. na području Hrvatske posluje već 26 godina i izvozi čak 90 % svojih proizvoda. Bavi se proizvodnjom opruga i strojeva za proizvodnju opruga. Tijekom razmjene zajedno su radili na reorganizaciji proizvodnih procesa, razvili su i testirali alate za poboljšanje produktivnosti industrijskih procesa u malim i srednjim poduzećima, uveli nove proizvodne procese, definirali konačne zaključke o nužnim promjenama za poboljšanje trenutnog poslovanja te su u konačnici dogovorili nastavak poslovne suradnje i nakon razmjene. „Sudjelovanje u programu Erasmus za mlade poduzetnike iznimno je ugodno iskustvo za našu tvrtku. Bila je to idealna prilika za istovremenu razmjenu našeg iskustva i njegova znanja. Sigurno ćemo ponovno sudjelovati u programu.“

PROGRAM VAM OMOGUĆUJE:

- rad u uspješnoj tvrtki u inozemstvu u razdoblju od 1 do 6 mjeseci
- stjecanje iskustva uz vodstvo mentora
- ostvarivanje dugoročne poslovne suradnje
- jednostavniji i opušteniji pristup pokretanju vlastitog poslovanja
- širenje mreže kontakata
- upoznavanje novih država i tržišta
- usavršavanje jezika
- ostvarivanje financijske potpore

SCALE-UP

Projekt Scale-Up pruža podršku mladim i inovativnim tvrtkama koje imaju potencijal rasta i širenja na nova tržišta u unaprjeđivanju njihova poslovanja. Ciljevi Programa su ubravanje rasta i internacionalizacija poslovanja te postizanje veće profitabilnosti tvrtke. Projekt sufinancira Europska komisija kroz program COSME.

ŠTO NUDI PROJEKT SCALE-UP PODUZETNICIMA:

- Savjetodavne usluge za tvrtke s potencijalom rasta i širenja na nova tržišta

TERA - SAPO

TERA Tehnopolis provodi projekt savjetovanja poduzetnika kroz pružanje konzultantskih i online mentorskih usluga te usluga informiranja poduzetnika u svrhu poticanja njihova rasta i razvoja. Naglasak stavljamo na stručnu potporu u području zaštite intelektualnog vlasništva, mogućnosti EU financiranja, poslovnog planiranja i internacionalizacije poslovanja, vođenja poslovanja u domeni financija i računovodstva te pravnih pitanja. U području zaštite intelektualnog vlasništva poduzetnicima možemo dati procjenu patentabilnosti njihove ideje za procjenu dostupnosti žiga i industrijskog dizajna u odnosu prema trenutnom stanju u registru. Svakodnevnim radom na stojimo potaknuti poduzetnike na povlačenje nepovratnih sredstava iz EU fondova, zbog čega smo naše usluge upravo usmjerili u tom pravcu. Analiza poslovanja poduzetnika,

identifikacija natječaja koji su primjenjivi za njihov poduzetnički projekt te provjera zadovoljiva li poduzetnički kriteriji natječaja, dio su naših svakodnevnih usluga za poduzetnike. Ukupnu vrijednost ovog projekta u iznosu od 608.298,28 kn sufinancira Europska unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj u iznosu od 500.567,44 kn.

ŠTO NUDI PROJEKT TERA-SAPO PODUZETNICIMA:

- Ocjena poduzetnika o kvalifikacijama za korištenje EU fondova
- Mentoriranje u izradi poslovnog plana
- Savjetodavne usluge za pravna pitanja
- Individualnu analizu dostupnosti zaštite patenta, žiga i industrijskog dizajna

Key Account Management - KAM

Projekt Key Account Management - KAM pruža usluge inovativnim tvrtkama i tvrtkama s izvoznim potencijalom. Kako bi osigurale potporu, tvrtke trebaju prijaviti svoje projekte u okviru programa Obzor 2020 (Horizon 2020). Usluge koje

se provode u prvoj fazi projekta su: detaljna analiza i procjena korisnikova kapaciteta za upravljanje inovacijama i analiza korisnikova zahtjeva za potporu s obzirom na njegovu uspješnost isporuke ili iskorištavanja inovacijskog projekta; identifikacija potencijalnih i prikladnih glavnih trenera iz središnje baze te postavljanje mjerljivih ključnih točaka koje će podržavati uspješno provođenje projekta i izgraditi održivi unutarnji kapacitet za mala i srednja poduzeća. Projekt sufinancira Europska komisija kroz program COSME.

Hrvatska udruga poslodavaca

Hrvatska udruga poslodavaca (HUP), kao dobrovoljna poduzetnička asocijacija promiče poduzetnički duh i poduzetnička prava i slobode. U svome djelovanju poklanja veliku pozornost na mlade, buduće kadrove svojih članica. Kroz program poslovne edukacije (PUMA program) već četrnaest godina omogućava studentima koji napišu najbolje poslovne planove u natjeca-

nju BUDI UZOR bezplatno pohadanje seminara i radionica. HUP je prepoznao potencijal suradnje i izvršnim u zajedničkim projektima s TERA Tehnopolisom u kojima možemo napraviti mnogo više za mlade, a i širu zajednicu, u osnaživanju njihovog poduzetničkog duha. Upravo zbog toga razloga izvršna se suradnja HUP-a i TERA Tehnopolisa nastavlja i dalje, a na dobiti ne samo stana inkubatora ili članica HUP-a, nego i šire zajednice.

Budi uzor® / Inova® 2018.

BUDI UZOR®/INOVA® 2018. - POSEBNE NAGRADE INOVATORIMA

R.B.R.	POSEBNA NAGRAĐA BUDI UZOR 2018.	NAZIV INOVACIJE	INOVATOR	INSTITUCIJA
1.	GRAND PRIX BUDI UZOR ZA NABOLJU INOVACIJU	Statični mješač fluida	Autor: Zvonimir Lukadinović	Bor-plastika d.o.o.
2.	GRAND PRIX ZA NABOLJU POSLOVNU PLANU	Nachtagall	Autor: Ivana Bobanov	Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek
3.	BUDI UZOR ZNANSTVENA INOVACIJA	Pneumatsko-vibracijski dodavač za asfaltirane mase	Autor: University of Warmia and Mazury in Olsztyn The center of innovation and technology transfer (Poljska)	University of Warmia and Mazury in Olsztyn, The center of innovation and technology transfer (Poljska)
4.	BUDI UZOR GASTRO/AGRO	Kekopsis	Autori: Tin Kulolić, Tin Madina, Leni Diermick, Filip Duvrić-Kovč, Mentor: Veljko Kulolić, Andrija Stanić	Tehnika Biolo Zeda, Zagreb
5.	BUDI UZOR VIZIJSKI KONCEPT	SEDOStrong	Autor: Dr. Ines Supučukan, Dr. Kittawat Kasemwong and Dr. Ines Anagaporn	Granades Biotech (Gleditsia)
6.	BUDI UZOR NA INOVATORICA	Eko-Inovativni biotehnološki supstrat (EPI) iz drugih sedimentata	Autori: Magdalena Urbanjak, Agnieszka Baran, Roman Rylik	University of Lodz (Poljska)
7.	BUDI UZOR NA HAJNAJ	Proteinski krekeri		Suncokret d.o.o. (Srbija)
8.	BUDI UZOR USPEH U CILJ KULIJSKOJ EKONOMIJI	Aktivni ugljen na bazi odobadenih zrna kakaa (Theobroma Cacao)	Autor: Faisal Ahmad	Malayian Cocoa Board, Cocoa Innovation & Technology Centre (Malajzija)
9.	BUDI UZOR KLJUČNE RAZVOJNE TEHNOLOGIJE (RETI)	Hrvatska za sve	Autor: Ivan Rajković	
10.	ZA KONTRINIRAN MENTORSKI RAD SA STUDENTIMA I MALIM INOVATORIMA		Mentori: Dužavko Rogale, Srdanka Fiki Rogale	Sveučilište u Zagrebu, Tehničko-tehnološki fakultet Zagreb

Izložba je bila prilika za održavanje poslovnih razgovora radi učinkovitije komercijalizacije inovacija i povećanja konkurentnosti na domaćem i europskom tržištu. Osim inovatora, na izložbi su sudjelovali i predstavnici obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava koji su predstavili svoje delicije u okviru programa „Okusi i tradicija Slavonije i Baranje“. Bor-plastika d.o.o., za statički mješač fluida. Izložba je također bila prigoda za održavanje niza poslovnih razgovora, mjesto za pronalaženje partnera, kupca, dobavljača ili djelatnika. TERA je u sklopu Europske poduzetničke mreže - EEN, koja omogućuje poduzetnicima izlazak na europsko tržište, održala sajam poslovnih mogućnosti te edukacije o intelektualnom vlasništvu i načinima njegove zaštite (EU IPR Helpdesk i Državni zavod za intelektualno vlasništvo u suradnji).

BUDI UZOR®/INOVA® 2018. - POSEBNE NAGRADE SAVEZA HRVATSKIH INOVATORA

R.B.R.	POSEBNA NAGRAĐA INOVA 2018	NAZIV INOVACIJE	INOVATOR	INSTITUCIJA
1.	NABOLJA INOVACIJA ZA ZAŠTITU OKOLIŠA	BP ASP BIOLGIŠKI PROJEKAT, OČIŠĆENJE VODA		BOR-PLASTIKA d.o.o.
2.	NABOLJA INOVACIJA U PREDHAMBINOJ INOVACIJI	SNACK TAKE A BREAK - POWER COOKIES	ZDENKA SALIC	FRANKIBAN GRAM d.o.o.

E-POSLOVNI INKUBATOR TERA

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDovi

Operativni program
KONKURENTNOST
I KOHEZIJA

TERA Tehnopolis provodi projekt E-poslovni inkubator kroz program razvoja poslovne infrastrukture. Glavni cilj projekta je unaprijediti inkubaciju i savjetodavne usluge poboljšanjem kvalitete poslovnog prostora koju TERA nudi poduzetnicima na adresi Gajev trg 6 i kroz razvoj softverskih alata na kojima će se temeljiti daljnji konzultantski rad s poduzetnicima. TERA se razvila u instituciju koja pruža potporu inovativnim poduzetnicima. Djeluje kao ured za transfer tehnologije matičnog sveučilišta i regionalni ured za transfer tehnologije certificiran od strane HAMAG-BICRO-a, kao poslovno-inovacijski centar i tehnološki inkubator. U svom poslovanju pratimo međunarodne trendove i razvijamo usluge

sukladno kriterijima 3. i 4. generacije poslovnih inkubatora čiji je naglasak na umrežavanju, online inkubaciji i online pružanju usluga, nudeći pristup tehnolojskim, poslovnim i financijskim mrežama te potporu u razvoju međunarodne komponente svojih stanara i klijenata. Upravo zato razvijamo web-alate koji će biti dostupni poduzetnicima u svrhu lakšeg upravljanja poslovanjem, planiranja poslovanja i praćenje realizacije. Digitalizaciju usluga planiramo širiti na području cijele regije uključivanjem lokalnih poduzetničkih potpornih institucija u pružanje specijaliziranih usluga i povezivanje s istraživačkim sektorom. Ukupnu vrijednost ovog projekta u iznosu od 2.492.875,90 kn sufinancira Europska unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj u iznosu od 1.946.686,79 kn.

ŠTO NUDI PROJEKT E-POSLOVNI INKUBATOR PODUZETNICIMA:

- Korištenje poslovnog prostora u Inkubatoru TERA
- Korištenje opreme Inkubatora

BUDI UZOR® 2019. - DIGITALNI SVIJET

Medunarodna izložba inovacija i studentskih poslovnih planova BUDI UZOR® održat će se tijekom studenoga 2019. godine 15. put. Sudionici, bez obzira na kategoriju u kojoj se natječu, trebaju početi pripremu što je moguće ranije, vodeći pri tome računa o propozicijama natjecanja. Svakako se konzultirajte s nama u slučaju dvojbi vezanih uz izradu prototipova, zaštitu intelektualnog vlasništva i zaštitu okoliša.

Vaš TERA tim

Ulaganje u znanje i tehnologiju jedini je način za razvoj i napredak

Osijek - kao sveučilišni grad, gdje je upravo svaki peti stanovnik student, ulaže iznimne napore u stvaranje snažnih veza između sveučilišta, studenata i gospodarstva. Upravo ova poveznica treba biti temelj jačanja grada - kroz pomoć u vidu znanja koje sveučilište nudi za rješavanje potreba i problema gospodarstva. U konačnici ovaj kohezijski model osigurava trajno jačanje tržišta, otvaranje novih radnih mjesta i grad Osijek mjestom ugodnog življenja mladih ljudi.

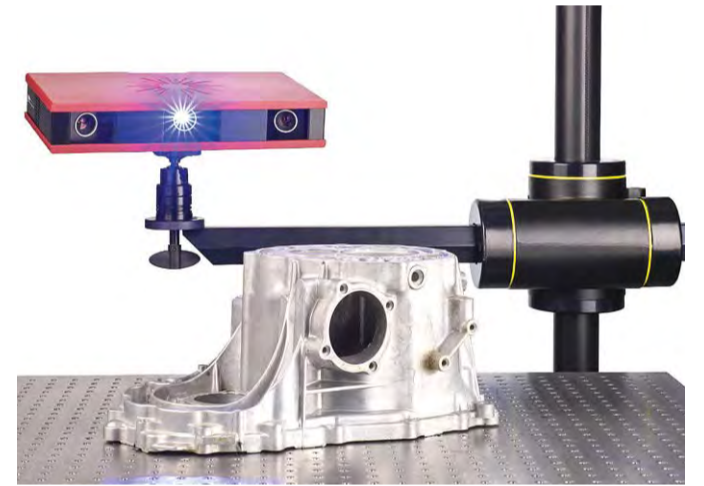
Žana Gamoš,
zamjenica gradonačelnika
Grada Osijeka

TERA 3D laboratorij za brzu izradu prototipova

TERA 3D laboratorij za brzu izradu prototipova odnedavno je postao bogatiji za još jedan vrhunski uređaj koji, uz postojeći 3D printer Ultimaker 2.0, koji upotpunjuje i unaprjeđuje uslugu ovog 3D laboratorija. Radi se o uređaju visokih performansi i zamjenjive kvalitete - 3D skener ATOS Core 185 Essential 5M. ATOS Core specijaliziran je za 3D skeniranje malih i srednjih objekata dimenzija do 500 mm. Koristi provjerene prednosti ATOS sustava kao što su tehnologija plave svjetlosti i GOM sustav stereoka-

mera. Laboratorij je sada u mogućnosti ponuditi kompletnu uslugu od skeniranja 3D predmeta do printanja 3D modela. Za sve informacije javite nam se na e-mail adresu ured@tera.hr, na telefonski broj +385 031 251 000 ili nas posjetite osobno na adresi Trg Ljudevita Gaja 6, u Osijeku, svakog radnog dana od 8 do 16 sati. TERA 3D laboratorij za brzu izradu prototipova financiran je u okviru projekta E-poslovni inkubator Tera, Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.

HBOR i TERA zajedno u potpori budućim poduzetnicima

HBOR kao razvojna banka Republike Hrvatske zajedno s drugim poduzetničkim potpornim institucijama nastoji pomoći sadašnjim i budućim poduzetnicima i zbog toga surađujemo s TERA Tehnopolisom na projektu Budi uzor kako bismo mladima olakšali pokretanje posla. Upravo zbog činjenice da mladi najteže dolaze do financiranja HBOR ima posebne programe financiranja za mlade, žene i početnike. Posljednjih godina kao član žirija ugodno sam iznenađen kvalitetom mentorskog rada i poduzetničkih ideja koje pripremaju studenti. Studentski poslovni planovi imaju sve atribute planova koji su spremni za financi-

ranje i provedbu. Zbog toga sve finaliste zajedno s mentorima pozivam na sastanak u prostorije regionalnog ureda HBOR-a u Osijeku kako bismo ispitali mogućnost pokretanja poslovanja prema pripremljenim poslovnim planovima uz financiranje HBOR-a.

Boris Čagalj, voditelj područnog ureda HBOR-a za Slavoniju i Baranju

MREŽA Poduzetničkih potpornih institucija BOND

Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO) inicirala je osnivanje Mreže poduzetničkih potpornih institucija - BOND (eng. Business Organisations Network Development) preko javnog poziva za iskaz interesa. HAMAG-BICRO tom inicijativom želi okupiti sve poduzetničke potporne institucije na jednoj jedinstvenoj platformi kako bi se poduzetnicima olakšao pristup potrebnim informacijama, osigurala integrirana pomoć u svim stupnjima razvoja i učinili svima podjednako dostupni poslovna znanja, usluge i partneri. Od ukupno 169 poduzetničkih potpornih institucija registrira-

nih u Republici Hrvatskoj, odabrano je njih 59 koje sudjeluju u ovoj mreži. TERA Tehnopolis nastoji u svom radu kontinuirano jačati vlastite kapacitete zbog čega se odazvala na javni poziv na temelju kojeg je uvrštena u Mrežu. Sljedeći korak HAMAG-BICRO-a u suradnji s poduzetničkim potpornim institucijama je razviti standardizirane visokokvalitetne usluge koje će uz pomoć članova Mreže biti regionalno ravnomjerno raspostranjene i na dispoziciji poduzetnicima. Ukupna vrijednost projekta iznosi 7.012.151,60, a financiran je iz Europskog fonda za regionalni razvoj u okviru Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020. Više informacija možete pronaći na www.hamagbicro.hr i na www.strukturni.fondovi.hr.

ŠTO NUDI PROJEKT BOND PODUZETNIČKIM POTPORNIM INSTITUCIJAMA:

- Standardizaciju usluga namijenjenih poduzetnicima